

Lovforslaget (se Tillæg C) vedtoges enstemmig med 76 Stemmer.

Formanden (Sofus Høgsbro): Lovforslaget vil nu blive tilstillet Landstingets Formand.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Forandring i forskellige Bestemmelser angaaende Borger- og Almuefkoledæsenet.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 1861 ff.)

Lovforslaget fattes under Forhandling.

H. Holm: Man hører undertiden den Udtalelse fremsat, at vort Folkefkoledæsen endnu i alt væsentligt staar paa samme Trin som i 1814. Men dette er misvisende. Naar man ikke ser paa Lovbestemmelserne, men paa selve Livet, har der heldigvis siden 1814 fundet en stor og glædelig Fremgang Sted. De Kammer, som den Gang bleve stæbte, og som længe stode temmelig tomme, ere nu saa temmelig udfyldte, og hele den Udvikling, der er foregaaet i dette Aarhundrede, baade den almindelige Sans for Dphlysnings hele Europa over og særlig de folkelige og religiøse Bevægelser, der ere foregaaede i vort eget Land, have frembragt et Liv og en Udvikling paa Skolevæsenets Omraade, som ingen Lovbestemmelser i Virkeligheden kunde have frembragt. Men det er ganske sandt, at paa Skolelovgivningens Omraade have vi staaet meget stille siden 1814. Der er i Virkeligheden kun fremkommet forholdsvis saa Løbe af Betydning, som Lovene af 2den Maj 1855, 8de Marts 1856, 30te September 1864 og forskellige andre. Noget almindelig Skolelov har man ikke kunnet gennemføre og det, uagtet der siden 1871—72, jeg tror, 7 Gange har været forelagt Forslag om en saadan. Jeg tror heller ikke, at det i dette Øjeblik vil være muligt at faa gennemført en almindelig Ordning af vort Folkefkoledæsen. Dertil er der altfor stor Uenighed om en Mængde vigtige Spørgsmaal, om saadanne Spørgsmaal som Tilsynet med Skolen, Skolens Forhold til Kirken og en hel Mængde andre, der have givet Anledning til stor Strid. Jeg antager desuden, at der er ikke saa Mennesker, der have det ligesom jeg, idet de mene, at man

overhovedet paa Skolens Omraade ikke skal lovgive mere end høist nødvendigt, men overlade til Livets egen Udvikling i det væsentlige at forme Skolens Ordning og Arrangemang. Der er dog i de senere Aar enkelte Punkter af Skolelovgivningen, hvor den offentlige Mening har samlet sig, og hvor det fra alle Sider erkendes, at det er nødvendigt, at der reformeres. Hvis man indskrænker sig til saadanne Hovedpunkter, antager jeg, der er Mulighed for at gennemføre en Reform, og det glæder mig, at den højtærede Minister i det Forslag, som han har forelagt, er gaaet den Vej at indskrænke sig til visse Hovedpunkter af Skolelovgivningen. Jeg beklager kun, at han blandt disse Punkter har medtaget enkelte, hvorom det vistnok vil være vanskeligt at tilvejebringe den fornødne Enighed. Jeg nærer dog det Haab, at man fra de forskellige Sider vil se, hvor vigtigt det er at faa denne Sag gennemført i en nogenlunde nær Fremtid, og at man derfor vil bestræbe sig for at samle sig om det, der overhovedet er muligt at gennemføre og lade de Ting ligge, som man overhovedet ikke kan enes om for Tiden.

Skulde jeg nævne nogle af de Reformers, som jeg mener, den offentlige Mening har samlet sig om, er der navnlig tre. Det er for det første, at der maa gøres noget for at forbedre Lærernes Naar; for det andet, at der maa gøres noget for at indskrænke Børneantallet i Skolen, saaledes at den enkelte Lærer ikke faar med alt for mange Børn at gøre ad Gangen, og — hvad dermed staar i Forbindelse — at der gennemføres en saadan Klasseinddeling, at Børnene i den enkelte Klasse blive af en nogenlunde ensartet Alder og ensartet Udvikling; og endelig for det tredje tror jeg ogsaa, at der er almindelig Enighed om, at, naar Skolens Bilkaar nu skulle forbedres ad de to Veje, jeg her har nævnt, vil det være nødvendigt, at Staten træder til og hjælper Kommunerne til at gennemføre en saadan Forbedring af deres Skolevæsen, uden at der lægges ny Byrde paa dem. For saa vidt den højtærede Ministers Forslag indeholder disse Punkter, hilser jeg det med Glæde. Hvad Forbedringen af Lærernes Lønninger angaar, tror jeg ikke, det er nødvendigt, at jeg udtaler mig udførlig. Jeg havde i For den Væge som Ordfører for Finansudvalget at anbefale det Forslag, som den Gang gik igennem som Forbedring af det Lønningstillæg, der fandtes opført paa Finanslovsforslaget, og efter den Maade, hvor paa Folketinget stillede sig til den Sag, maa jeg gaa ud fra, at det i det hele her i Folketinget fra alle Sider er erkendt, at det er